RAADSVOORSTEL

Aan de gemeenteraad

Zaaknummer **4011624**

ONDERWERP: **Onderzoek Rekenkamer "Doorbreek de patronen, een onderzoek naar generatiearmoede in Arnhem "**

Kernboodschap

Wat is er nú nodig, om ervoor te zorgen dat de toekomstige kinderen van de kinderen die nu in armoede leven meer bestaanszekerheid genieten? Doorbreek de patronen!

Voorstel

De Rekenkamer stelt de raad voor de aanbevelingen over te nemen en dus te besluiten, voor de raad zelf en voor het college, de volgende uitgangspunten als leidend principe te nemen bij het doorbreken van generatiearmoede:

- *Werk vanuit vertrouwen (cultuur)*
- *Stel realistische doelen (beleid)*
- *Maak en hou het simpel, organiseer laagdrempeligheid van hulp (uitvoering)*

De aanbevelingen die de Rekenkamer geeft, zijn zowel aan raad als college gericht. Kortom: raad en college, ga samen aan de slag! Begin bij de mens en richt daar beleid en de uitvoering op in.

Inleiding

De Rekenkamer Arnhem heeft onderzoek gedaan naar het bestaanszekerheidsbeleid van Arnhem, meer specifiek: naar het Arnhemse beleid met betrekking tot het doorbreken van generatiearmoede. Wat is doeltreffend als we het hebben over het doorbreken van generatiearmoede? Wat zijn relevante doelstellingen? Daar gaat dit rapport nadrukkelijk over.

Wat op het moment dat de Rekenkamer startte met de oriëntatie op dit onderwerp (eind 2021) nog 'armoedebeleid' heette, is ondertussen (oktober 2023) in de breedte bestempeld als 'bestaanszekerheid'. Op zich een logische verbale kanteling van 'wat je niet wil' naar 'wat je wél wil'. Op het moment van schrijven van dit bestuurlijk rapport is de term 'bestaanszekerheid' echter zo gemeengoed geworden, in den lande en in de landelijke politiek, dat het woord misschien wel bijna uitgehold is geraakt. In ieder geval is het een zeer breed en complex terrein, wat specificering en definiëring vergt. De Rekenkamer heeft in het onderzoek de focus gelegd op de kinderen.

Hoe zorgt Arnhem ervoor dat de kinderen niet meer in armoede leven? Hoe kunnen we ervoor zorgen dat de toekomstige kinderen van de kinderen die nu in armoede leven meer bestaanszekerheid genieten. Oftewel: hoe doorbreek je generatiearmoede?

De vraagstelling van dit onderzoek is gebaseerd op de bevindingen in het vooronderzoek dat de Rekenkamer in 2022 heeft afgerond. Het rapport bestaat uit een bestuurlijke nota en de

nota van bevindingen. De uitkomsten van het vooronderzoek treft u aan als bijlage van de Nota van Bevindingen.

De motivatie van de Rekenkamer Arnhem is om met het onderzoek bij te dragen aan het verkrijgen van zicht op wat er nú nodig is om ervoor te zorgen dat de toekomstige kinderen van de kinderen die nu in armoede leven meer bestaanszekerheid genieten.

Conclusies:

- *Generatiearmoede vraagt om patronen die doorbroken moeten worden.*
- *Hulp en voorzieningen bereiken de gezinnen vaak laat waardoor de situatie escaleert.*
- *Ondanks veel voorzieningen is het effect op fundamenteel verbeteren van de uitgangspositie van gezinnen bescheiden.*
- *Onrealistische ambities leiden tot niet beoogde en niet functionele druk bij gezinnen.*

De gemeente Arnhem zet veel in op de aanpak van armoede. De ambities zijn hoog en de inzet en betrokkenheid is groot. De Arnhemse inzet bevat grotendeels alle werkzame aanpakken en bestanddelen die door gezinnen, experts en professionals zijn benoemd. Waar de gemeente de betreffende inwoners daadwerkelijk bereikt, ondersteunt zij hen in hun bestaanszekerheid. Desondanks blijkt deze hulp niet altijd gevonden te worden en/of het effect te hebben dat generatiearmoede doorbroken wordt.

Uit het onderzoek blijkt dat juist de gezinnen waar sprake is van generatiearmoede de aanpak het minst effectief is. Terwijl dat nu juist nodig is om ervoor te zorgen dat de toekomstige kinderen van de kinderen die nu in armoede leven meer bestaanszekerheid genieten.
Maar armoede betreft niet alleen economisch kapitaal, en niet alleen werk is de oplossing. De aanwezigheid van sociaal kapitaal, cultureel kapitaal en persoonlijk/pedagogisch kapitaal is net zo belangrijk voor meer bestaanszekerheid en /of een duurzame doorbraak naar meer bestaanszekerheid. Juist daar kan de gemeente meerwaarde en toegevoegde waarde hebben op het rijksbeleid.

Argumenten

Cultuur

Raad: Laat je als raad informeren over de mate waarin de Arnhemse gezinnen het vertrouwen ervaren van de mensen die hen helpen en laat de gezinnen aangeven dat de stress die zij ervaren dankzij gemeentelijke hulp is verminderd. Vertrouwen is immers een belangrijke voorspeller voor de effectiviteit van wat de gemeente samen met partners inzet. Het verminderen van stress is een voorwaarde voor gezinnen om hun uitgangspositie te verbeteren.

College: Investeer, net als bij stress-sensitief werken, bij alle betrokken professionals (gemeente en partners) in werken vanuit vertrouwen. Werk met rolmodellen, laat ervaringsdeskundigen vertellen wat werkt en niet werkt. Maak vervolgens inzichtelijk of Arnhemse gezinnen dat vertrouwen ervaren en maak inzichtelijk of vertrouwen inderdaad leidt tot een effectievere aanpak.

Beleid

Raad: Maak in de beleidsdoelen een onderscheid tussen ambities op het vlak van sociale stijging (positieverbetering) en ambities op het vlak van sociale stabilisatie (minimale ondergrens van mee kunnen blijven doen). Sociale stabilisatie is gericht op een bestaan met

voldoende en voorspelbaar inkomen, een woning, toegang tot onderwijs en zorg en een buffer voor onverwachte uitgaven.

College: Werk uit voor welke groepen sociale stijging realistisch is. Ga in alle gevallen uit van sociale stabilisatie in de aanpak van generatiearmoede. Dat is voor het ene gezin de voorwaarde voor sociale stijging en voor andere gezinnen is vermoedelijk langdurige ondersteuning nodig die ervoor zorgt dat armoede minder snel wordt overgedragen aan de kinderen. Kies voor een realistische activeringsaanpak, ga er niet op voorhand van uit dat de weg uit armoede altijd of uiteindelijk via werk verloopt.

Uitvoering

Raad: Vraag het college om verder te gaan met de vereenvoudiging van inkomensregelingen. Uitgangspunten daarbij zijn: minder ingewikkelde voorwaarden, wegnemen risico's van terugbetaling en minder regelingen.

College, organiseer de toegang tot hulp in de leefwereld van de gezinnen. Vereenvoudiging van voorzieningen en regelingen is daar een voorwaarde voor. De huidige rugzak vol voorzieningen en mogelijkheden in de schijnwerper zetten, leidt vermoedelijk vooral tot een overmaat aan informatie. Zet in op die kanalen die voor gezinnen het meest natuurlijk zijn en organiseer daar alle hulp van de gemeente en partners omheen. Dat vraagt om netwerksamenwerking en een permanente toets op werkwijzen door ervaringsdeskundige Arnhemmers.

Kanttekeningen en risico's

-

Participatie

-

Financiën en uitvoering

-

Communicatie

- Persbericht

Bijlagen

Stukken voor gemeenteraad

- Onderzoeksrapport met bestuurlijke nota en rapport van bevindingen
- Persbericht

Zaaknummer	4011624

DE RAAD VAN DE GEMEENTE ARNHEM;

gelezen het Rekenkamerrapport en het voorstel van de Rekenkamer Arnhem van 1 december 2023

zaaknummer: 4011624

besluit:

1. De aanbevelingen van de Rekenkamer Arnhem over te nemen en
2. Voor de raad zelf en voor het college de volgende uitgangspunten als leidend principe te nemen bij het doorbreken van generatiearmoede

- *Werk vanuit vertrouwen (cultuur)*
- *Stel realistische doelen (beleid)*
- *Maak en hou het simpel, organiseer laagdrempeligheid van hulp (uitvoering)*

De griffier, De voorzitter,